

De Nieuwegracht, ter hoogte van de Quintijnsbrug (omstreeks 1930); foto: GAU (neg.nr. C38.500)

De Nieuwegracht in de jaren 30, gezien door de ogen van een kind

Tegenwoordig noemt Utrecht zich kinderstad. Het beleid is erop gericht kinderen een veilige, maar ook uitdagende leef- en speelomgeving te bieden. Er worden zelfs kinderconferenties gehouden om er achter te komen wat kinderen eng, leuk, spannend, vies of veilig vinden.

Hoe was het om ongeveer zestig jaar geleden kind te zijn in Utrecht? Wat je kon beleven en zien en waar je kon spelen in de stad vertelt het volgende verhaal. Het meisje dat deze avonturen beleefde woonde op de Nieuwegracht en was toen ongeveer tien jaar.

Krijgertje

Bij mijn eerste bezoek aan het Catharijne Convent ging ik allereerst op zoek naar vroeger. Wat was het hier veranderd! De pastorie van de kerk is nu de hoofdingang. Hieruit kwamen mijn jeugd vriendinnetjes die hun eerste communie hadden gedaan met hun cadeautjes van de pastoor. En dan daar links was de farmaceutische fabriek met ernaast de grote poort. Vanuit het magazijn werden hier de wagens van Van Gend en Loos bevracht. Voor ons kinderen een heerlijk speelobject, want je mocht achter-

op meerijden. Die dikke Belgische knollen gaven wel eens problemen want als ze erg hard liepen smaakte je tegen de grond als je eraf moest springen omdat je anders te ver van huis kwam.

Meer naar achter in die poort, waar nu de binnentuin van het museum is, was ons eldorado. We speelden daar krijgertje en klommen op de hoge goten van de kerk via waterpijpen en afdakjes. We sprongen dan naar beneden op een grote hoop zand die daar altijd wel lag in verband met restauraties.

Te gevaarlijk!

De papierfabriek van Pilaar was ook interessant. Wat waren die rollen papier immens groot en zwaar! Er was een stempel-lokaal waar de arbeidslozen hun geld moesten ophalen. Ze stonden in rijen en maakten geintjes met elkaar die niet altijd even leuk waren in mijn ogen. Op een keer hadden ze met een speld kranten aan het jasje van de gemeenteambtenaar bevestigd. Vervolgens werden die kranten in brand gestoken.

Ook waren daar nog enige bewoonde huisjes. Maar ineens was dat afgelopen. Er werd gesloopt en wij mochten er niet meer spelen, te gevaarlijk. Het enige wat er nog stond was de trap van de eerste en tweede etage. Die had op ons kinderen een enorme aantrekkingskracht. Maar meer dan tien treden durfden we toch niet

op. Vooral als het ging schemeren stak die trap luguber af tegen de lucht.

Bloedzuigers

Een ander bijzonder spannend object was het smalle betonnen randje onder de Quintijnsbrug bij de Zuilenstraat. Ook toen waren de grachten al niet helemaal schoon. Het wemelde van de bloedzuigers, waar ik erg bang voor was. Maar ja, het was wel enorm spannend om langs dat randje te lopen. Mijn moeder heeft het nooit geweten. Maar toen ik een grote rat had gezien, heb ik het nooit meer gedaan.

Aan het einde van de Nieuwegracht was een park, ik meen Manenburg. In de oorlog waren daar loopgraven gegraven. De winter van '42 gaf ons kinderen veel sneeuw en we genoten ervan. We lieten ons vanaf de hoge berg via 't looppad op de singel sleeën. Er lag ijs en dan was het vanaf het talud naar het ijs een flinke val. Je moest je maar redden, maar het ging heerlijk. Toen de loopgraven er waren was het sport om langs de randjes te sleeën als je van boven kwam. Eenmaal vergiste ik me en viel er met slee en al in. Dat was een enorme klap waarmee ik op de bodem kwam en ik zat echt even beduusd te kijken voor ik in de lach schoot om mijn stommititeit. Ik moest door vele hoekjes om via een trappetje weer op sneeuwniveau te komen. Maar het ging heerlijk!

Justine Dolfin-Ruwers